

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ІНСТИТУТ

«ЗАТВЕРДЕНО»

Голова приймальної комісії

РО «ВДНЗ ТХІ»

2025 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ
ПРОГРАМИ В8 «БОГОСЛОВ'Я: КАПЕЛАНСТВО І КОНФЛІКТОЛОГІЯ»**

для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра

Програма обговорена та узгоджена на засіданні кафедри богослов'я (Протокол № 8 від 27 травня 2025 року).

Завідувач кафедри богослов'я

Михайло ЧЕРЕНКОВ

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Таврійського християнського інституту (Протокол № 10 від 28 травня 2025 року).

Відповідальний

секретар приймальної комісії ТХІ

Володимир БОРЩЕВИЧ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове випробування є формою випробування, яка передбачає визначення достатності фахової підготовки вступника для участі в конкурсному відборі на освітньо-професійну програму В8 «Богослов'я: Капеланство і конфліктологія» для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 у випадках, передбачених Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2025 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 15/41360, і Правилами прийому на навчання для здобуття вищої освіти в РО ВДНЗ «Таврійському християнському інституті» у 2025 році, затвердженими на засіданні Вченої ради ТХІ 30 травня 2025 року (далі – Правила прийому), за результатами якого виставляється одна позитивна оцінка «зараховано» або ухвалюється рішення про негативну оцінку «не зараховано».

Метою фахового випробування із освітньо-наукової програми В8 «Богослов'я: Капеланство і конфліктологія» є визначення рівня фахової теоретичної та практичної підготовки вступників зі спеціальностей, які формують предметну область міждисциплінарної програми : В7 Релігієзнавство та В8 Богослов'я.

Абітурієнти для здобуття ступеня магістра за освітньою програмою «Богослов'я: Капеланство і конфліктологія» мають продемонструвати такі компетентності:

1) Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного, логічного й етичного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до критичного й самокритичного осмислення суспільних, моральних і духовних процесів;
- здатність ефективно використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності;
- здатність спілкуватися українською мовою (усно та письмово), особливо в контексті міжособистісного та публічного релігійного діалогу.

2) Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність критично осмислювати проблеми сучасного богослов'я, капеланського служіння та конфліктології, а також інтегрувати міждисциплінарні знання для аналізу складних соціально-релігійних ситуацій;
- здатність оцінювати та інтерпретувати релігійні явища як соціокультурні феномени, застосовувати богословські підходи в контексті миру, злагоди та конфліктного середовища;
- здатність вільно користуватися спеціалізованою термінологією в галузі богослов'я, капеланства та релігієзнавства;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз релігійних і богословських традицій у контексті миротворчої діяльності та конфесійного діалогу;
- здатність застосовувати знання з історії, догматики, морального богослов'я, а також принципи пасторського служіння у контексті капеланської практики;

- здатність аналізувати взаємозв'язок між богослов'ям, психологією, соціологією, правом і гуманітарними науками у сфері подолання конфліктів і духовної підтримки особистості.

I. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація та проведення **фахового вступного випробування з богослов'я** для здобуття ступеня **магістра за освітньо-професійною програмою «Богослов'я: Капеланство і конфліктологія»** в Таврійському християнському інституті здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію та Правил прийому на навчання у 2025 році.

Фахове випробування проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, які охоплюють базові питання з дисциплін:

- **Моральне богослов'я;**
- **Основи конфліктології та капеланського служіння.**

Екзамен проводиться в аудиторії інституту за затвердженим розкладом.

Для вступників, які **виконують обов'язки із захисту Батьківщини**, а також для інших категорій, які не можуть бути присутні фізично, передбачена **можливість проходження вступного випробування з використанням технологій дистанційного навчання**, зокрема через платформу Google Meet. Технічна та методична підтримка таких вступників буде забезпечена адміністрацією інституту.

Алгоритм проведення вступного випробування для вступників, які **виконують обов'язки із захисту Батьківщини**, а також для інших категорій, які не можуть бути присутні фізично

1. Співбесіда/вступне випробування проводиться дистанційно з паралельною онлайн-присутністю вступника під час проходження іспиту на платформі Google Meet з обов'язково увімкненою камерою. Вступник повинен зайти на платформу та пройти процедуру ідентифікацій (приблизно за 30 хвилин до початку). Співбесіда/випробування відбувається протягом визначеного програмою вступного випробування часу після закінчення ідентифікації всіх учасників групи, які вчасно приєдналися до іспиту. У разі початку повітряної тривоги вступник має терміново повідомити про це членів комісії в чаті Google Meet. Співбесіда/екзамен для цього вступника буде скасовано, а у вступника з'являється можливість скласти екзамен у резервний час згідно з графіком; завдання будуть змінені.
2. Для реєстрації вступника на співбесіду/вступний іспит буде використана поштова скринька, яку вступник зазначив у своєму електронному кабінеті вступника.
3. Вступник отримує запрошення на пошту, вказану під час реєстрації в електронному кабінеті вступника. Адміністрація РО ВДНЗ «ТХІ» не несе відповідальності за помилку в адресі електронної скриньки вступника, яка використовується для авторизації.

4. Приймальна комісія додає вступників до екзаменаційної групи відповідно до поданих заяв.

5. У день проведення співбесіди/випробування вступник долучається до відеоконференції під власним прізвищем, іменем та по батькові повністю з обов'язково увімкненою камерою.

6. Вступник проходить ідентифікацію через представлення документа, який офіційно підтверджує особу вступника.

7. Вступник проходить співбесіду/вступне випробування з постійно увімкненою камерою. У разі, якщо камера буде вимкнена, екзаменаційна комісія не буде брати до розгляду результати вступного випробування.

8. При виникненні питання вступник може поставити його через чат зустрічі або вголос, «піднявши руку».

9. Мікрофони під час проходження екзамену будуть вимкнені та за потреби вмикатись членами комісії.

10. Результати вступного випробування Приймальна комісія оприлюднює протягом доби після завершення іспиту на вебсайті РО ВДНЗ«ТХІ».

Метою фахового екзамену є виявлення:

- глибини засвоєння базових богословських знань;
- розуміння сутності пасторського служіння у сфері капеланства;
- здатності мислити критично, інтегруючи морально-етичні та конфліктологічні підходи в контексті сучасних викликів.

ІІІ. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Під час фахового випробування вступники мають продемонструвати належний рівень підготовки за змістовими розділами Програми:

Структура програми та змістовні розділи

Розділ 1. Історичні та біблійні основи капеланського служіння

- Християни і військова служба в ранній Церкві
- Вчення апостола Павла (Дії 17) як модель місійного служіння
- Роль Ноя, Авраама, Мойсея та інших у розвитку відносин "влада – віра"
- Біблійні основи держави: Рим. 13:1–10, Бут. 9:6

Розділ 2. Церква і держава: богословсько-соціальний аналіз

- Форми співіснування Церкви та Держави в історії
- Взаємини у форматі «двох мечів» – церковна та державна влада
- Проблема світськості, плюралізму та законодавчого розмежування

- Конституційний та етичний аспект взаємин (стаття 35 Конституції України)

Розділ 3. Капеланство як форма інституційного служіння

- Визначення, місія та завдання капелана
- Подібність і відмінність капеланського і пасторського служіння
- Подвійне підпорядкування: Церква – Держава
- Професійні стандарти, сертифікація, етика та законодавче регулювання
- Представництво (поручительство) і церковне схвалення

Розділ 4. Конфліктологія та кризове консультування

- Християнська відповідь на насильство, війну, тероризм
- Поведінка у кризових ситуаціях (війна, окупація, загроза життю)
- Громадянська непокоря: межі послуху та етичні дилеми
- Етапи консультування, фасилітація, підтримка нехристиян

Розділ 5. Сучасне капеланство: форми, виклики, адаптація

- Військове, медичне, поліцейське, в'язничне, корпоративне капеланство
- Інституційна неупередженість і служіння в релігійно-плюралістичному середовищі
- Профілактика професійного вигорання та самодопомога
- Особливості молитви, сповіді, євангелізації в світських закладах

Розділ 6. Професійно-етичний кодекс і правові основи

- Кодекси етики капелана в Україні
- Привілей сповіді: правові аспекти та межі
- Відповідальність за морально-етичне консультування
- Довіра, лідерство, вплив у прийнятті інституційних рішень

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Фаховий вступний іспит з освітньо-професійної програми «Богослов'я: Капеланство і конфліктологія» проводиться у формі усного екзамену за екзаменаційними білетами. Іспит передбачає безпосереднє перебування вступників в аудиторії. Для абітурієнтів, які беруть участь у захисті Батьківщини, надається можливість дистанційного складання іспиту із використанням технологій дистанційного навчання, зокрема Google Meet.

Кожен екзаменаційний білет містить два теоретичних питання та одне ситуаційне (практико-етичне) завдання. Максимальна кількість балів за усний фаховий іспит – 200.

Кількість балів	Критерії оцінювання відповідно до змістових розділів
181–200	Відповіді повні, аргументовані, системні; демонструють глибоке розуміння богословських, капеланських і конфліктологічних понять. Виявлено впевнене володіння термінами, міжпредметні зв'язки, аналіз текстів Писання, вміння пояснювати складні духовно-етичні ситуації. Високий рівень рефлексії і особистої позиції.
161–180	Відповіді аргументовані, логічно структуровані; продемонстровано міцні знання основних положень, уміння порівнювати позиції різних традицій, використовувати приклади з практики. Пояснення коректні, хоч і дещо поверхові у менш значущих питаннях.
141–160	Відповіді загалом правильні, але частково поверхові, недостатньо розкриті теми деяких модулів (напр., законодавче регулювання, етичні аспекти). Терміни використовуються не завжди точно, аналіз обмежений. Помітна обмежена практична орієнтація.
121–140	Фрагментарне знання змісту одного чи кількох розділів (напр., історичні основи капеланства, теологічна складова). Відсутня глибина аналізу, логіка викладу порушена, частково неточні формулювання. Виявлено труднощі з поєднанням теорії та практики.
100–120	Відповіді неструктуровані, переважають загальні фрази. Помітна відсутність розуміння ключових концептів (капеланство, подвійне підпорядкування, плюралізм, пастирська опіка). Неточності у цитуванні Писання, обмежене знання термінів.
0–99	Відповіді не відповідають питанням, суттєві помилки, відсутні ключові поняття, поверхневе або викривлене уявлення про капеланство та богословські засади. Немає посилань на джерела, відсутня логіка відповіді.

Порядок оцінювання:

- Фахова атестаційна комісія виставляє бали за кожен елемент білета:
 - теоретичне питання №1 (до 60 балів),
 - теоретичне питання №2 (до 60 балів),
 - ситуаційне питання (до 80 балів).
- Після усної відповіді члени комісії проводять коротке обговорення та фіксують підсумкову оцінку.
- Абітурієнт має право на короткий зворотний зв'язок за підсумками оцінювання.
- Результат фіксується в екзаменаційній відомості.

Рекомендована література

Богослов'я та Святе Писання

- Біблія: канонічні книги Старого і Нового Завітів.
- Пайпер Дж. «Богослов'я хреста». – Львів: Свічадо, 2020.
- Ульріх Цвінглі. «Основи християнської віри». – Київ: Дух і Літера, 2017.

4. Василик В. «Догматичне богослов'я». – Львів: ЛБА, 2007.

Капеланство

5. Ярошенко В. «Пастирське капеланське служіння: виклики і практика». – Київ: Світло на Сході, 2022.
6. MacDonald W. «Military Chaplaincy: Pastoral Care in Armed Forces». – New York: Military Press, 2019.
7. Радиш Я.Ф., Чекман І.С. «Медичне капеланство в системі духовної підтримки». – Київ: Медкнига, 2021.
8. Кодекс етики військового капелана. – Затверджено Командуванням ЗСУ, 2022.

Релігієзнавство та міжконфесійні відносини

9. Шевченко І. «Релігієзнавство: навчальний посібник». – Київ: Академія, 2020.
10. Блажейовський Д. «Церква і держава: історико-богословський аналіз». – Львів: Свічадо, 2018.
11. Дробот О. «Міжконфесійна толерантність у воєнний час». – Харків: МедіаГруп, 2022.

Конфліктологія та миротворчість

12. Бойко А. «Основи конфліктології: теорія і практика». – Київ: Освіта України, 2019.
13. Lederach J.P. «The Moral Imagination: The Art and Soul of Building Peace». – Oxford University Press, 2005.
14. Селюніна Г.М. «Кризове консультування». – Дніпро: Психея, 2021.

Правові засади капеланства

15. Закон України «Про військове капеланство» від 30.11.2021 №1915-ІХ.
16. Конституція України. Стаття 35 – про свободу совісті та віросповідання.
17. Рекомендації Держслужби з етнополітики щодо міжконфесійної співпраці та капеланства.